

OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE VAŽNI SU ZA OTVARANJE RADNIH MJESTA

Kreator zakonodavnog okvira koji je omogućio revoluciju zelenih tehnologija u Njemačkoj Hans-Josef Fell tvrdi da treba osnovati zadruga, potaknuti ideju o obnovljivim izvorima energije kao o poslovnom ulaganju. To je lakše kad vlada izradi nove zakone o obnovljivim izvorima i dobar zakonodavni okvir za zajamčene tarife

TEKST: JASMINA TRSTENJAK ● FOTO: LIDEROVA ARHIVA

Hans-Josef Fell, iskusni njemački parlamentarac i kreator zakonodavnog okvira koji je omogućio revoluciju zelenih tehnologija u Njemačkoj, nedavno je u organizaciji UNDP-a posjetio Hrvatsku i održao predavanje u Kući Europe i Hrvatskom saboru. Govorio je o mogućnostima i izazovima za zelenu tranziciju, energetske neovisnosti, zadrugama, potencijalima obnovljivih izvora energije (OIE) te dao nekoliko korisnih savjeta za zelenu budućnost.

• **U izlaganju ste rekli da samo OIE može donijeti političku i energetske sigurnost. Koliko je uopće realno da Europska unija postane potpuno slobodna od političkog utjecaja i energetske ovisnosti?**

– Međunarodna organizacija Energy Watch Group (EWG) u nedavnoj je analizi pokazala da je zbog nedostatka sredstava diverzifikacija opskrbe prirodnim plinom osuđena na propast. Stoga se EU može osloboditi Rusije samo brzim širenjem OIE-a, koji nisu važni samo zbog energetske neovisnosti i zaštite klime nego i otvaranja novih radnih mjesta i jačanja lo-

ZA NEKOLIKO GODINA HRVATSKA BI MOGLA POSTIĆI SLIČNE EKOLOŠKE USPJEHE KAO NJEMAČKA, UTEMELJENE NA MNOGO MALIH I SREDNJIH TVRTKI, NOVIM RADNIM MJESTIMA I ENERGETSKOJ NEOVISNOSTI, UVJERAVA PREDSEDNIK MEĐUNARODNE ORGANIZACIJE ENERGY WATCH GROUP

kalne kupovne moći. Ima dovoljno europskih izvora kao što su voda, geotermalna energija, Sunčeva energija, vjetar i biomasa. Razne tehnološke, društvene i političke mjere dužne su ih obuhvatiti. Uz odgovarajuću političku potporu sve je to izvedivo u nekoliko desetljeća.

• **Njemačka je jedan od svjetskih lidera u OIE-u, zemlja koja takve izvore ne smatra samo alternativom nego i prilikom za razvoj gospodarstva. Taj sektor zapošljava vojsku ljudi, obnovljivi izvori čak su i vrlo uspješan turistički proizvod. Što je tajna vašeg uspjeha? Politička potpora?**

– Njemačka je razvila nove tehnologije, proizvodnja energije iz OIE-a omogućila je tvrtkama i privatnim osobama izvor novih prihoda, uključujući ekonomski isplativu opskrbu za turističke objekte. Sve u svemu, kod nas je zaposlenost u tom sektoru porasla s trideset tisuća radnih mjesta u 1998. na današnjih 380 tisuća.

• **Što se dogodilo s cijenama energije? Čuli smo mnogo argumenata za obnovljive izvore energije, ali i protiv njih: preskupi su, teret su za cijene električne energije itd.**

Europska komisija koči energetska tranziciju

• Jesu li novi ciljevi EU do 2030. dovoljno visoki za postizanje toga ili EU treba agresivniju politiku?

– Europska komisija doista je jedan od kočničara energetske tranzicije. Niti je reagirala na nekoliko zakonodavnih promjena u zemljama EU niti ih je kritizirala, što je ugrozilo sigurnost ulaganja u OIE. Te su zakonske izmjene izazvale znatnu štetu u sektoru. Umjesto promicanja smjernice za zajamčene tarife Europska komisija poduprla je model natječaja i kvota. Mnoga istraživanja i studije pokazali su da to nije učinkovito.

EU se može osloboditi Rusije, kaže Fell, samo brzim širenjem obnovljivih izvora energije, koji nisu važni samo zbog energetske neovisnosti i zaštite klime nego i otvaranja novih radnih mjesta te jačanja lokalne kupovne moći

– U Njemačkoj smo svjedočili medijskoj kampanji koju su potaknule interesne skupine koje zagovaraju nuklearnu industriju i elektrane na ugljen. To je stvorilo pogrešan dojam, odnosno vjerovanje da su obnovljivi izvori odgovorni za visoke cijene električne energije i da su teret za gospodarstvo. Svi su argumenti opovrgnuti. U stvarnosti, zahvaljujući uspješnoj širenju OIE-a cijene električne energije među najnižima su u Europi. Dakle, energetska intenzivna industrija primarne su korisnice njemačke tranzicije. Veliki energetska opskrbljivači kasno su uložili u OIE i sada se trude zadržati proizvodnju ugljena i plina iako se više ne mogu natjecati protiv čiste energije. Osim toga, visoka cijena električne energije za kućanstva nije visoka zbog širenja OIE-a, nego zbog pogrešnog zakonodavnog okvira koji hitno treba ispraviti kako bi se omogućilo da i kućanstva napokon profitiraju kao što je industrija.

• **Njemačka ima vrlo napredne zakone, vi ste sami izradili jedan takav. Što bi trebale biti ključne točke djelotvornog zakona o OIE-u?**

– Njemački zakon uspješna je priča koja je kopirana u stotinjak država diljem svi-

jeta. Ključ uspjeha bio je u zajamčenim tarifama koje su pokrile troškove operatorima obnovljivih energetskih pogona. To je otvorilo put za sudjelovanje građana jer je svatko mogao u mrežu pustiti čistu energiju i osloniti se na stabilnu naknadu zajamčenu dvadeset godina. Drugi je odlučujući faktor taj da investitori u OIE imaju povlašten pristup mreži i da su operatori obvezni preuzeti zelenu električnu energiju. Dobar pravni okvir za obnovljive izvore trebaju pratiti razne tehnološke, socijalne i političke mjere kao što su istraživanje i razvoj, obrazovanje i osposobljavanje te propisi za ukidanje subvencija za fosilnu energiju i poreza na emisiju ugljikova dioksida. Zahvaljujući političkoj potpori OIE i učinkovite tehnologije postaju konkurentniji. Čak i u Njemačkoj, koja nije osobito poznata po izobilju sunca, nove vjetroelektrane i solarni park na dobru položaju mogu proizvesti struju jeftiniju od prirodnog plina, nuklearke ili elektrane na ugljen.

• **Zemlje koje uspješno provode energetska tranziciju prema OIE-u naglašavaju važnost aktivnog uključivanja građana i energetskih zadruga. U Hrvat-**

skoj nemamo nijednu takvu zadrugu. Što savjetujete?

– U Njemačkoj, ali i u cijeloj Europi, javna potpora za energetska tranzicije vrlo je jaka. Vjerujem da vlade imaju odgovornost za provedbu politike koja će omogućiti ljudima da zarade novac na zaštiti klime i obnovljivim izvorima energije. Naknada za proizvedenu solarnu energiju osigurava ulaganje i privlači privatni kapital. Treba nam međunarodni dijalog. U tom je kontekstu moj posjet Hrvatskom saboru u studenome bio važan korak u pravom smjeru. Povezivanje i razmjena iskustva između zadruga i regionalnih aktera u energetska tranziciji presudna je za stvaranje novih ideja, projekata i modela za širenje OIE-a. Dakle, treba osnovati zadrugu, potaknuti ideju o OIE-u kao o poslovnom ulaganju. To je lakše kad vlada izradi nove zakone o obnovljivim izvorima i dobar zakonodavni okvir za zajamčene tarife. Ako je vaša vlada zainteresirana, ja je mogu savjetovati, tu sam uslugu već ponudio.

Za nekoliko godina Hrvatska bi mogla postići slične ekološke uspjehe kao Njemačka, utemeljene na mnogo malih i srednjih tvrtki, novim radnim mjestima i energetska tranziciji neovisnosti. ●